

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

за темою

Конституційно-правовий статус народного депутата України

План лекції

1.Права народного депутата України
2. Обов'язки народного депутата України
3. Гарантії діяльності народних депутатів України

Література:

Основна

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254> (дата звернення: 18.06.2023)
2. Конституції країн світу. *Конституційна Асамблея. Електронна бібліотека* НБУВ: веб-сайт. URL: <http://nbuviar.gov.ua/asambleya/index.html> (дата звернення: 24.06.2023).
3. Виборчий Кодекс України: Закон України від 19 груд. 2019р. № 396-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20> (дата звернення 18.06.2023).
4. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квіт. 1995 р. № 19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116/95-%E2%F0> (дата звернення 18.06.2023).
5. Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листоп. 1992 р. № 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12> (дата звернення 18.06.2023).
6. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лют. 2010 р. № 1861-VI2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17> (дата звернення 18.06.2023).
7. Совгиря О. В., Шукліна О. В. Конституційне право України. Повний курс: навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2019. 556 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України <https://www.rada.gov.ua/>
2. Інформаційне агенство ЛІГАБІЗНЕСІНФОРМ <http://www.lbi.ua>

СПЕЦІАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА ЗА ТЕМОЮ

1. Деякі теоретичні підходи до поняття конституційно-правового статусу народного депутата України // Альманах права. 2011. Вип. 2. С. 306-309.
3. Александров О.А. Конституційно-правові засади статусу народного депутата України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. К., 2010. 20 с.

1. Права народного депутата України

Народний депутат України — це представник Українського народу у Верховній Раді України, уповноважений ним виражати і захищати інтереси суспільства, здійснювати повноваження парламенту.

Правовий статус народного депутата України — це сукупність законодавчо встановлених прав і обов'язків народного депутата та гарантій депутатської діяльності.

Детально питання правового статусу народного депутата України врегульовано у профільному законі України з даного питання (у розділі 2).

Аналіз структури даного розділу закону дозволяє зазначити про групу прав народного депутата України у Верховній Раді України, яка включає права на пленарних засіданнях Верховної Ради України; законодавчої ініціативи; об'єднання в депутатські фракції (групи), права в органах Верховної Ради України; права на депутатський запит та депутатське звернення.

Іншою групою прав народного депутата України є права у взаємовідносинах із органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, об'єднаннями громадян України та іноземних держав.

Також окрему групу складають права народного депутата України у взаємовідносинах із засобами масової інформації, на забезпечення інформацією та на її використання.

2. Обов'язки народного депутата України

Частиною правового статусу народного депутата України є його обов'язки.

Народний депутат зобов'язаний:

- 1) дбати про благо України і добробут Українського народу, захищати інтереси виборців та держави;
- 2) додержуватися вимог Конституції України, закону про регламент Верховної Ради України та інших законів України, додержуватися присяги народного депутата України;
- 3) бути присутнім та особисто брати участь у засіданнях Верховної Ради України та її органів, до складу яких його обрано;
- 4) особисто брати участь у голосуванні з питань, що розглядаються Верховною Радою України та її органами;
- 5) виконувати доручення Верховної Ради України, відповідного комітету, депутатської фракції (групи), тимчасової спеціальної або тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, до складу яких його обрано;
- 6) додержуватись вимог трудової дисципліни та норм депутатської етики;
- 7) інформувати виборців про свою депутатську діяльність через засоби масової інформації, на зборах виборців періодично, але не рідше двох разів на рік;
- 8) проводити особистий прийом громадян у дні, визначені Верховною Радою України для роботи з виборцями.

3. Гарантії діяльності народних депутатів України

Ніхто не має права обмежувати повноваження народного депутата, крім випадків, передбачених Конституцією України, та законами України.

Повноваження народного депутата та його конституційні права і свободи не можуть бути обмежені в умовах воєнного чи надзвичайного стану в Україні або в окремих її місцевостях.

Держава гарантує народному депутату необхідні умови для ефективного здійснення ним депутатських повноважень.

Народні депутати України не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання у Верховній Раді України та її органах, а також при здійсненні депутатських повноважень, за винятком відповідальності за образу чи наклеп.

Особливості початку досудового розслідування щодо народного депутата України, повідомлення про підозру, затримання, обрання щодо нього запобіжного заходу, проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій визначаються Кримінальним процесуальним кодексом України.

Народний депутат на строк виконання своїх повноважень звільняється від призову на військову або альтернативну (невійськову) службу, а також від призову на навчальні (або перевірні) та спеціальні збори.

Народний депутат отримує щомісячно заробітну плату з дня початку депутатських повноважень, а кошти для відшкодування витрат на здійснення депутатських повноважень - з дня обрання.

Вказаний перелік гарантій стосується найбільш ключових положень, але є набагато ширшим.